

Obsahuje čtyři kapitoly týkající se obligátních biotrofů, tedy těch zcela odkázaných na hostitele – peronospor (čeleď Peronosporaceae), albug (Albuginaceae), padlí (řád Erysiphales) a rzí (Pucciniales). Další tři kapitoly jsou věnovány fakultatívním biotrofům, jimž zůstala schopnost růstu i na mrtvém materiálu (saprotrofie) – zástupcům řádu Taphrinales (kadeřavky, palcatky, prvohouby), paličkovicím (*Claviceps* spp.) a snětím (řazeným do tříd Ustilaginomycetes a Exobasidiomycetes).

Text doplňuje řada názorných fotografií a užitečných schémat. Osvěžujícím dojmem působí vtipné ilustrace Zuzany Drábkové Trojanové. Nechybí ani souhrn v anglickém jazyce. Kniha má přívětivý formát i vazbu, takže si ji můžeme snadno vzít s sebou do přírody. Výborně poslouží

studentům, pedagogům, odborníkům z výzkumu i praxe a dalším zájemcům o poznávání rozmanitosti přírody. Jistě osloví i poutavé obrazové přílohy. Tak složitá a obsáhlá problematika se nedá snadno podat čtivou formou, přístupnou bez znalosti speciálních odborných výrazů. Je proto výhodou, když některé základní pojmy budete znát předem.

Přínosem je množství použité literatury včetně nejnovějších zdrojů a užitečné odkazy na internetové stránky, které lze využít při vlastním studiu. Seznamy pracovišť a jména odborníků na jednotlivé oblasti výzkumu mohou být vodítkem, na koho se obrátit při řešení konkrétních fytopatologických otázek.

Publikace umožní získat celkové povědomí o dané skupině organismů a rozdí-

lech mezi jednotlivými skupinami, ujasnit si aktuální terminologii a osvěžit pozapomenuté znalosti. Je dobré ji mít po ruce a občas do ní nahlédnout, když si potřebujeme něco připomenout. Oceňuji právě terminologii a údaje o současném taxonomickém zařazení biotrofních patogenů, ve kterém nastalo v poslední době množství změn. Může se tak stát rovněž inspirací pro vlastní pozorování.

Vydala Česká fytopatologická společnost, Praha 2021, 168 str. Elektronická verze je zdarma ke stažení na webové stránce ČFS www.vurv.cz/cspp/publikace.html. Tištěná k dispozici u autorů.

Milan Hron

RECENZE

Josef Fanta, Petr Petřík (eds.): Jiné klima – jiný les

„Cílem této publikace je popsat historicky ojedinělou změnu v našich lesích a nastínit, jak by měl vypadat budoucí jiný les“, popisuje ambice této knížky jeden z editorů, ekolog lesa a krajiny Josef Fanta hned v úvodním příspěvku. K tomu by popravdě řečeno vnímavému čtenáři skoro stačilo přečíst si tento historický exkurz. Pokud bychom se v našich současných a budoucích snahách o pěstování lesů varovali chyb dnes už zřejmých a vzali si z nich dostatečné poučení, cesta „k budoucímu jinému lesu“ začne dostávat „krajnice“, mezi kterými bychom už někdy šli k lepším zítřkům. Ale protože jsme mimo jiné omylní, chybní a zapomenutliví (jak ukazuje příklad „pomniškovin“), následuje řada dalších výborně napsaných rozborů, vysvětlení a návodů. Často jdou velmi do hloubky a předkládají informace, které zatím spíš nedolehly až k většině dělesloužících praktických lesníků, ale ani k orgánům státní správy lesů a myslivosti. To se pak projevuje v poměrně setrvalém odporu k „novotám“, proto i nové legislativní předpisy (už tak z tohoto pohledu schvalované s velkým zpožděním) jsou často přijímány s nelibostí – k tomu zkrátka chybí znalostní základ, proč je to či ono důležité (a často důležitější než dokonale podrcená plocha po těžbě a „ani kousek dřívě nazmar“).

Jsmo ve fázi sklizení dědictví minulosti (bohužel často doslova) a musíme mít v kontextu znalosti historie pochopení pro to, co naši předchůdci dělali a co po nich zůstalo. Využíváme jimi vytvořené obrovské zásoby kvalitního dříví, abychom... ho v drtivé většině odeslali bez dalšího zpracování stovky i tisíce kilometrů daleko a nám tu zase zůstaly statisíce hektarů holin a mlazin, na kterých začínáme opět od nuly. Na extrémních a degradovaných stanovištích je situace ještě horší.

Najdeme si čas na rozbor situace – poučení, analýzu toho, za co si už můžeme „sami“, řekněme od začátku nového tisíciletí. Jaký podíl na obnovách mají jehličnany, monokultury, jaký je podíl strukturálních přežávek a probírek, výběrných sečí?

Publikace mimo jiné nabízí podrobné vysvětlení, co jsou pestré porosty a proč právě ony jsou tím správným řešením pro budoucnost. Ukazuje cesty a postupy – nejen občas dehonestovanou („protože přece nemožnou“) cestu k výběrným, trvale udržitelným nebo přírodě blízkým lesům, ale i praktické návrhy a poznatky k obnově na kalamitních plochách a způsob následné péče. Opět zde představuje komplexní pohled od ochrany porostů přípravnými dřevinami, ale i olovem, a nástroje řízení vývoje lesa v podobě „nové“ hospodářské úpravy lesů. Výborným počinem editorů je složení autorského kolektivu –

1 Ukázka z knihy. Uměle založená skupina asi dvacetiletých bříz na velké kalamitní holině původně porostlé smrky. Skupina je vhodná pro pozdější podsadbu stinnou dřevinou k dosažení skupinovitě různověkosti. Kromě změny dřeviny je potřeba změnit i myšlení. Nejde o jakési „náhradní a dočasné řešení problému“, ale plnohodnotnou součást lesa poskytující užitečné služby jeho dalším složkám, která se nadto brzy i ekonomicky vrátí v produkci kvalitní listnaté dřevní hmoty. Zatím okrajový sortiment, ale např. v Polsku velmi žádaný. Foto M. Košulič

věda, výzkum a praxe se tu setkávají ve vzájemném konsenzu.

Pokud by snad někdo s tímto hodnocením knihy nesouhlasil, najde vysvětlení přímo uvnitř v kapitole zabývající se „výzkumem lesníků“. A to je v dnešní složité situaci nutné řešení – nestačí zkoumat problém (les) samotný, ale i procesy a aktéry s tím spojené. Čtení to je ne vždy příjemné, ale rozhodně podnětné.

Academia, Praha 2021, 212 str. Doporučená cena 250 Kč